

Innst. 63 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:117 S (2014–2015)

Innstilling fra justiskomiteen om representantfor- slag frå stortingsrepresentantane Jenny Klinge og Per Olaf Lundteigen om endring av straffelova slik at utleigar kan haldast ansvarleg ved ulovleg verksemd i lokale som blir leigd ut

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Jenny Klinge og Per Olaf Lundteigen fremmet 13. mai 2015 følgende forslag:

«Stortinget bed regjeringa fremja forslag om å endra straffelova slik at den som leiger ut lokale og forstår at lokalet blir brukt til sosial dumping eller utviser grov aktløyse i slik måte, skal kunna straffast.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Charlotte Spurkeland og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Dokument 8:117 S (2014–2015) – representantforslag fra Jenny Klinge og Per Olaf Lundteigen om endring i straffeloven slik at utleier kan holdes ansvarlig for ulovlig virksomhet i lokale som blir leid ut.

Komiteen viser til at sosial dumping er et stort samfunnsproblem som bidrar til et useriøst arbeidsliv. Det undergraver viktige samfunnsordninger både for den enkelte og for samfunnet som helhet. Arbeidslivskriminalitet og svart arbeid bidrar til at statens skatteinntekter reduseres, samt svekker grunnlaget for velferden. Komiteen viser til at sosial dumping kan medføre at seriøse aktører blir utkonkurrert fordi de ikke kan konkurrere på pris. Kampen mot arbeidslivskriminalitet må derfor bekjempes med ulike tiltak for å sikre at respekten for lover og regler ikke undergraves.

Komiteen vil påpeke behovet for økt kompetanse blant dem som arbeider i næringer som kan være spesielt utsatt for menneskehandel, heriblant servicenæringen, bygg- og anleggsbransjen, og de som studerer ved fagutdanningene som rekrutterer til de samme næringene. I tillegg til økt kompetanse til å kunne identifisere ofre bør disse også gis kompetanse til hvordan man avdekker og går frem når man oppdager menneskehandel.

Komiteen viser til Riksadvokatens rundskriv nr. 1 1/2005 om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2015 hvor det påpekes at arbeidslivskriminalitet og menneskehandel er prioriterte saks typer. Det er avgjørende at politiet gis de verktøyene de trenger for å håndtere arbeidslivskriminalitet. Komiteen viser til at personer som leier ut lokaler som anvendes til prostitusjon, kan straffes, mens de som leier ut lokaler hvor det foregår sosial dumping, kun kan straffes for medvirkning. Komiteen er derfor av den oppfatning at det foreligger gode grunner for å vurdere om utleie av lokaler som blir brukt til sosial dumping, også skal innbefattes i straffeloven.

Komiteen vil understreke at en endring i straffeloven må føre til at situasjonen til personer som er ofre for sosial dumping eller menneskehandel, ikke forverres. Det må legges til rette for at de

som settes for sosial dumping eller menneskehandel i arbeidslivet, får rett oppfølging når dette avdekkes. Komiteen peker videre på behovet for en god arbeidslivspolitik, der fagorganisasjoner, tilsynsmyndigheter og arbeidsgivere i fellesskap motarbeider, avdekker og anmelder sosial dumping.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen Stoltenberg la fram tre handlingsplaner på området. Arbeiderpartiets forslag mot sosial dumping i Innst. 90 S (2014–2015) om utarbeiding av en handlingsplan mot sosial dumping stemte regjeringspartiene ned.

Disse medlemmer viser også til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der det bevilges 26 mill. kroner til å bekjempe arbeidslivskriminalitet, og opprette to nye sentre for arbeidslivskriminalitet.

Komiteen viser til at statsråden i sitt svarbrev til justiskomiteen, datert 5. oktober 2015, uttalte følgende:

«Justis- og beredskapsdepartementet vil samtidig vurdere om et skjerpet ansvar for den som leier ut næringslokaler, kan bidra til å styrke politiets innsats ytterligere. Dette kan for eksempel skje ved endring i straffeloven, slik det foreslås i representantforslaget. For å sikre at en eventuell ny bestemmelse blir effektiv, uten at den går for langt i å ramme tilfeller som ikke bør belegges med straff, er det likevel nødvendig å utrede spørsmålet nærmere. Jeg vil sørge for at departementet gjennomfører en slik vurdering, og jeg vil deretter komme tilbake til saken.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til statsrådets vurdering knyttet til forslaget og mener det foreligger gode grunner for å vurdere spørsmålet nærmere. Det er viktig for å sikre at bestemmelsen blir treffsikker, og for å sikre at man ikke rammer tilfeller som ikke vil være formålstjenlige. Flertallet mener derfor at regjeringen må drøfte grundig hva som skal innbefattes i sosial dumping slik at det defineres tydelig, samt at det må fremgå tydelig hvilke tilfeller som skal rammes.

Komiteen mener at utviklingen av kriminalitetsbildet tilsier at politiet må få virkemidler for å bekjempe kriminalitet. Kriminalitetstypen dette representantforslaget er ment å bekjempe, er økende og involverer mennesker som blir utsatt for meget gravevende forhold.

Komiteen merker seg at politiet gjennom flere aksjoner har avdekket forhold som tilsier at lovgiv-

ningen bør tilpasses den faktiske situasjonen. Komiteen ønsker å gi politiet bedre verktøy i arbeidet mot grov sosial dumping. Som eksempel kan nevnes at i bilpleiebransjen har det vært avdekket sosial dumping, og den er kjennetegnet ved behov for faste, fysiske lokaler. Det er viktig å endre straffeloven slik at den som leier ut lokaler som blir brukt til sosial dumping, eller utviser grov uaktsomhet, kan bli straffet. Med dette blir utleier av næringslokaler ansvarliggjort, og det legges til grunn at tiltaket vil ha preventiv effekt.

Komiteen vil for øvrig trekke en parallell til bestemmelsen i straffeloven (1902) § 202.

Komiteen merker seg at politiet i uttalelser etter enkeltaksjoner har uttrykt ønske om en lovhjemmel for å kunne stille utleier ansvarlig for ulovlig virksomhet som skjer i lokalene som blir leid ut. Bakgrunnen for dette er at man må legge til grunn at utleier i de fleste tilfellene vet hva som foregår i sine egne lokaler.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre straffeloven slik at den som leier ut lokaler og forstår at lokalet blir brukt til sosial dumping eller utviser grov uaktsomhet i denne sammenheng, skal kunne straffes.»

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre straffeloven slik at den som leier ut lokaler og forstår at lokalet blir brukt til sosial dumping eller utviser grov uaktsomhet i denne sammenheng, skal kunne straffes.

II

Dokument 8:117 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jenny Klinge og Per Olaf Lundteigen om endring av straffelova slik at utleigar kan haldast ansvarleg ved ulovleg verksemd i lokale som blir leigd ut – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 24. november 2015

Hadia Tajik

leder

Kjell Ingolf Ropstad

ordfører